

Balassa Bálint – Emlékkard átadó

Immár huszadik alkalommal rendezték meg 2016. február 14.-én, Bálint napján a nemzetközi irodalmi díj, a Balassi-emlékkard átadását. A hagyományokat követve, ez évben is a budapesti Gellért Hotel patinás terme adott otthont a ceremóniának. A magyar alapítású elismerést évente egy hazai költő és egy műfordító kapja.

Már a belépéskor önkéntelenül is „jutott eszembe számtalan szebbnél-szebb gondolat” lépkedve felfelé a szálloda lépcsőjén. Arany János

portréja látható a lépcsőfordulóban, ugyanúgy, mint Liszt Ferenc a marosvásárhelyi Kultúrpalotában. Mindkettő alkotója Róth Miksa, a világhírű szecessziós üvegfestő, aki felesége, Walla Jozefa révén, a törökbalinti temető Walla kriptájában nyugszik. (Róth megszámlálhatatlan üveglak alkotója. 2016 telén ablak- és mozaikterveiből nyílt kiállítás a budai várban található De La Motte palotában.) A teljesség igénye nélkül mutattak be fotókat, vázlatokat a következő épületekről: Zeneakadémia, Országház, Bazilika, Magyar Országos Levéltár, Gresham Palota, Magyar Nemzeti Bank, Mezőgazdasági Múzeum, a Fasori Evangélikus Templom és Gimnázium nagyterme, az egykori Török Bankház épülete a Szerviták terén, Joseph Jahn háza, Alpár-, Kőrössy- és Schiffer-villa, Gerbeaud-ház, Törley mauzóleum, Széchenyi fürdő, a Lipótmezei Elmegyógyintézet kápolnája, a Máriaremetei Kisboldogasszony templom, a Kálvin téri református templom, a Rózsák terén az Árpád-házi Szent Erzsébet templom, Örökimádás templom az Üllői úton, Szegedi Dóm, Pannonhalmi Bencés Főapátság, a keszthelyi Magyarok Nagyszászonya templom, a szabadkai és a marosvásárhelyi városháza, a gyermekdítói Jézus Szent Szíve templom, a burgenlandi Máriafalva temploma, a milánói Marsaglia palota, a lengyel Przemysl város Zasanie temetőjének kápolnája, a Fageborg templom Oslóban, a hágai királynői palota, a mexikói Teatro Nacional üvegfüggőnye, és lehetne még tovább sorolni a remekműveket.

Idén Agócs Sándor író, költő, szerkesztő, kritikus, bibliográfus, és a japán Harada Kijomi, fordító vehette át a szablyát. A két irodalmár munkásságát Döbrentei Kornél, Balassi-karddal kitüntetett költő, illetve Vihar Judit, a Magyar-Japán Társaság elnöke méltatta. A két kardot Kiss-Rigó László Szeged-csanádi püspök, valamint Zettwitz Sándor a magyar üzleti élet doyenje nyújtotta át. Agócs Sándor verseit Kubik Anna, Kossuth-díjas színművésznő adta elő, a japán műfordítást Sato Noriko olvasta fel.

A díjátadó ceremónia ez évi zenei ősbemutatója a *Misztrál együttes* nevéhez fűződik: „Hatvanötödik. Szarándoknak vagy bujdosónak való ének” – Balassi Bálint versét Török Máté zenésítette meg. Meglepetésnek szánták Ady Endre „Párizsban járt az ősz” c. költeményének zenei változatát, mivel a japán irodalmár ezt is lefordította anyanyelvére.

S nem véletlen: Harada Kijomi párizsi tanulóévei alatt ismerte és szerette meg a magyar irodalmat, s itt lett egyik kedvence Ady. Éppen az a költő, akinek istenes versei kapcsán Balassit emlegetni szokták.

Balassi Bálint a magyar irodalom első klasszikusa, a magyar nyelvű költészet első kiemelkedő művelője, a magyarországi reneszánsz második nagy korszakának legnagyobb alakja, Zólyom várában született 1554-ben. Apja, Balassa János főispán, akkoriban a zólyomi vár kapitánya, anyja Sulyok Anna, az egri Dobó István rokona. Balassi nevelője Bornemissza Péter, protestáns író-prédikátor, aki mind a tudományokban, s mind a vitézi dolgokban kiváló mesternek bizonyult. Az ifjú Balassi néhány évre Nürnbergbe, majd Lengyelországba került. (Krakkóban látható egy emléktábla!) Itt fordított először németről magyar nyelvre, „szerelmes szüleinek háborúságokban való vigasztalására”, a „Beteg lelkeknek való füves kertecskét” címmel, s egy lutheránus prédikátor könyvet, melyet ki is nyomtattak. A három részre szakadt Magyarországon, a törökkel vívott harcok idején nem egyedi Balassi kalandos életútja. Ami rendkívülivé teszi, az az élethelyzetek, az érzelmek szokatlanul intenzív átélése. Legyen az kesergő, vagy boldog szerelem, a végek dicsérete, vagy vallásos témájú ún. istenes vers: mindegyikből erős, őszinte, mélyen átélte érzelmek, indulatok sugároznak. Ő az, aki először írja le az „édes hazám” szókapcsolatot, s aki megújítja a magyar verselést megalkotván a Balassistrófát. A nap soha nem süt olyan fényesen, mint az ő verseiben, a bűnbánat sosem olyan mély és önmarcangoló, mint amikor ő tárja fel lelkét istennek, s a szerelem tüze sem hevít úgy mást talán, mint őt.

Adódik a törökbálinti párhuzam: az alapító, s egyben szervező, *Molnár Pál* újságíró, szerkesztő, a mai napig a *Cantabile Kórust* hívja, hogy különleges műsorával emelje az ünnep hangulatát. Valószínűleg nem véletlenül kap meghívást minden évben a törökbálinti vegyeskar! A biztosíték karnagyuk, *Vékey Mariann* frappáns műsorválasztása, s igényes munkája.

Nyitószámként Kodály Intermezzóját adták elő a Hány Jánosból. Az átírat – az eredeti mű ismert volta ellenére – kuriózumnak számít, mivel ritkán hallható kórusverzióban az igazi klasszikus „sláger”. (dr. Vargha Károly írt hozzá szöveget) Ezt Johannes Matthias Michel Jubilate jazz-motettája, majd Balassi verse, a „Széjjeltündökleni...” kezdetű követte a költő által megelőlt dallammal.

Verdi Nabuccójának Szabadságkórusa zárta a felemelő ünnepséget. Zongorán közreműködött e sorok írója,

Nagy Márta